

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Natuur,
Visserij en Landelijk Gebied**
Cluster Soorten

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6011 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Ons kenmerk
DGNVLG-S / 21171048

Uw kenmerk
2021Z11403

Datum 16 juli 2021
Betreft Beantwoording vragen over de aanpak van waterwaaier en
ongelijkbladig vederkruid

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Bromet (GL) over de
aanpak van waterwaaier en ongelijkbladig vederkruid (kenmerk 2021Z11403),
ingezonden op 22 juni 2021.

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

2021Z11403

1

Bent u zich bewust van het feit dat in deze Week van de Invasieve Exoten de aanpak van waterwaaier (*Cabomba Caroliana*) en ongelijkbladig vederkruid speciale aandacht krijgt, omdat er onvoldoende middelen zijn om de aanpak effectief uit te voeren?

Antwoord

Ja, ik ben me ervan bewust dat de aanpak van deze soorten speciale aandacht krijgt in de Week van de Invasieve Exoten.

2

Op welke plaatsen in Nederland zorgen deze twee invasieve exoten voor ernstige overlast?

Antwoord

Waterwaaier en ongelijkbladig vederkruid hebben zich beide gevestigd in Nederland en de ons omringende landen. Voor verspreiding in Nederland zie de links naar de verspreidingsatlas Waterwaaier¹ en Ongelijkbladig vederkruid². Er wordt geen landelijk overzicht bijgehouden van locaties waar overlast of ernstige overlast wordt ervaren.

3

Welke effecten hebben de waterwaaier en ongelijkbladig vederkruid op de biodiversiteit?

Antwoord

De effecten van deze soorten zijn beschreven in *factsheets*³ die te vinden zijn op de website van de NVWA:

- Waterwaaier is een zeer competitieve plantensoort die snel groeit waardoor sloten, kanalen en kleine wateren dichtslibben. Door waterwaaier verdwijnen bijna alle inheemse ondergedoken waterplanten. Het afsterven van grote massa's waterwaaier kan leiden tot zuurstofgebrek in het water. Dit heeft een negatieve invloed op andere waterorganismen en kan leiden tot vissterfte.
- Ongelijkbladig vederkruid is zeer competitief en kan een zeer dichte vegetatie vormen waardoor inheemse ondergedoken waterplanten en ook inheemse vissen worden verdrongen. Ongelijkbladig vederkruid blijft in de meeste winters groen en heeft daardoor in het voorjaar een voorsprong op de meeste andere waterplanten. De plant heeft een negatieve impact op ecosystemen doordat licht wordt onderschept en doordat er veel voedingsstoffen in het water komen als de plant sterft. Dit kan leiden tot zuurstoftekort in het water.

¹ <https://www.verspreidingsatlas.nl/5533>

² <https://www.verspreidingsatlas.nl/5500>

³ Ongelijkbladig vederkruid | Risicobeoordeling | NVWA en Waterwaaier | Risicobeoordeling | NVWA

4

Welke effecten hebben de twee invasieve exoten op recreatief gebied, zoals zwemmen en pleziervaart?

Antwoord

Zoals weergegeven in de *factsheets* genoemd onder antwoord 3, zijn de effecten als volgt:

- Bij overvloedige groei van waterwaaier raken watergangen en waterinlaten verstopt. De plant veroorzaakt hinder voor de pleziervaart en beperkt recreatieve mogelijkheden (zwemmen, hengelsport) en heeft hierdoor een negatieve invloed op toerisme. Daarnaast kan een lokale toename van waterwaaier leiden tot een toename van slakken die besmet zijn met een platworm. Deze veroorzaakt zwemmersjeuk.
- Ongelijkbladig vederkruid kan een zeer dichte vegetatie vormen die de doorstroming van water ernstig belemmert waardoor de kans op overstroming toeneemt. Dichte vegetatie hindert recreatieactiviteiten zoals pleziervaart, zwemmen, duiken en sportvisserij.

5

Bent u het ermee eens dat om de negatieve gevolgen te verminderen de aanpak tegen de invasieve exoten moet worden veranderd? Kunt u dit toelichten?

Antwoord

Ja, de aanpak van invasieve exoten is per definitie niet statisch, maar wordt continu aangepast en verbeterd waar dat nodig en gewenst is om de negatieve gevolgen verder in te perken. De Unielijst van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten bevat momenteel 66 soorten (planten en dieren). En daarbuiten komen mogelijk nog honderden andere invasieve uitheemse soorten in de Europese Unie voor. Daarom werkt LNV samen met betrokken medeoverheden en andere partijen aan een strategische aanpak, waarbij keuzes worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld. Een strategische aanpak is noodzakelijk aangezien beschikbare middelen en menskracht niet oneindig zijn. Hiertoe is ook een evaluatie gestart van de wijze waarop in Nederland uitvoering wordt gegeven aan Verordening (EU) nr. 1143/2014 (Exotenverordening) (evaluatie van het systeem).

6

Bent u zich bewust van het feit dat volgens het beleidsstuk van de Europese Unie 1143/2014 er nationale regels dienen te worden gemaakt (artikel 23) naast de preventie (artikel 7), actieplannen (artikel 13), controles (artikel 15), uitroeiing (artikel 17) en beheer (artikel 16) die op Provinciaal niveau worden uitgevoerd?

Antwoord

De Exotenverordening biedt de mogelijkheid om strengere nationale regels (artikel 23) te maken, mits deze regels in overeenstemming zijn met het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Strengere nationale regels zijn echter geen verplichting. Overigens zijn de provincies alleen verantwoordelijk

voor snelle uitroeiing in een vroeg stadium van invasie (artikel 17) en beheersmaatregelen (artikel 19) van een groot aantal Unielijstsoorten.

7

In hoeverre heeft u deze nationale wetgeving al vorm gegeven en kunt u deze nog verder uitbreiden op het gebied van regelgeving, effectieve methodes en handhaving van deze twee invasieve exoten?

Antwoord

Waterwaaier en ongelijkbladig vederkruid staan op de Unielijst voor zorgwekkende invasieve uitheemse soorten en de Exotenverordening is op deze soorten van toepassing. De Exotenverordening en de bepalingen ter uitvoering van deze verordening in onze nationale regelgeving bieden voldoende handvatten om aan preventie en bestrijding van deze soorten invulling te geven.

8

Heeft u inzicht in de kosten die nodig zijn om de noodzakelijke opschaling op provinciaal niveau te realiseren? Zo nee, kunt u hier inzicht in krijgen, en zo ja, hoe hoog schat u de kosten in?

Antwoord

Beide soorten zijn reeds wijd verspreid in ons land waardoor volledige eliminatie niet meer mogelijk is. Vandaar dat de aandacht zich richt op het bestrijden van de overlast. Dat is in eerste instantie een taak voor de betreffende waterbeheerders en vaarwegbeheerders. Indien provincies het noodzakelijk achten om inzet op provinciaal niveau op te schalen dan kunnen zij hierover een signaal afgeven aan het ministerie. Zo'n signaal heeft mij concreet ten aanzien van waterwaaier en ongelijkbladig vederkruid niet bereikt.

9

Klopt het dat de maaimethode een methode is, die juist zorgt voor verspreiding en vermeerdering van de waterwaaier en vederkruid? Wat zou een effectieve methode zijn voor de vermindering van de verspreiding van de waterwaaier en vederkruid?

Antwoord

Bestrijding van waterwaaier en ongelijkbladig vederkruid is niet eenvoudig, mede omdat fragmentstukken gemakkelijk kunnen uitgroeien tot nieuwe planten. Beide soorten zijn in Nederland wijd verspreid en volledige eliminatie is niet mogelijk. Beheersmaatregelen worden getroffen op die plekken waar de planten overlast veroorzaken, bijvoorbeeld om waterwegen open te houden of vanwege afwatering. Dit betekent dat op die plekken de planten massaal mechanisch worden verwijderd. In het veld wordt veel onderzoek gedaan naar mogelijk nieuwe effectieve preventiemaatregelen en bestrijdingsmethoden tegen waterplanten. In de toekomst volgen hieruit wellicht betere methoden om de verspreiding van deze waterplanten tegen te gaan.

10

Hoe zou u als overheid burgerinitiatieven die invasieve exoten aanpakken kunnen stimuleren en ondersteunen, zoals in het geval van het burgerinitiatief voor Combobabestrijding?

Antwoord

Burgerinitiatieven die invasieve uitheemse soorten aanpakken, zoals 'Samen cabomba aanpakken' juich ik toe en ik wens hen veel succes.